

Voorstel aan de Raad

Vergadering : Gemeenteraad Best
Raadsvergaderdatum : 06-11-2023

Onderwerp

Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

Aanleiding

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 190 van de Gemeentewet bieden wij u hierbij de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025 tot en met 2027 aan.

Het raadsbrede beleidsakkoord 'We doen het samen 2022-2026' is leidend geweest in het inzicht geven van de speerpunten, activiteiten en plannen voor de huidige raadsperiode. In het beleidsakkoord ligt de nadruk op de verdere uitvoering van het huidige beleid waarbij extra aandacht is voor inwonersparticipatie, duurzaamheid en wonen. Om onze ambities goed vorm te kunnen geven, moeten we beschikken over voldoende beschikbare capaciteit. We ervaren echter een steeds grotere uitdaging tussen de ambities en de uitvoerbaarheid. De verdere toename van de krapte op de arbeidsmarkt en de hiermee gepaard gaande stijgende kosten kunnen impact hebben op de gewenste uitvoering. Een duidelijke koers, een gedeelde missie en visie geven ons echter het vertrouwen dat we met elkaar werken voor Best, dorp van formaat.

De hiervoor genoemde uitgangspunten van het beleidsakkoord zijn voor 2024 vertaald in de kaderbrief 2024. Deze is vervolgens richtinggevend geweest voor de opgestelde begroting 2024 en meerjarenraming 2025 tot en met 2027.

De begroting is via een onlineversie beschikbaar en is zo ingericht dat lezers zelf de keuze kunnen maken in het detailniveau van informatie dat zij willen inzien.

Advies

1. De programmabegroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025 tot en met 2027 vaststellen.
2. Kennis te nemen van de raadsinformatiebrief PU23-02266 'Effect nieuwe initiatieven op financiële positie'.

Argumenten

1.1. Financieel sluitende begroting 2024

Deze begroting geeft inzicht in onze speerpunten, activiteiten en plannen voor 2024. Ieder programma geeft inzicht in de maatschappelijke doelen en bijkomende activiteiten en benodigde financiële middelen hiervoor. De begroting voor het jaar 2024 is financieel sluitend.

1.2. Jaarschijf 2024 en 2025 is structureel in evenwicht

In het beleidsakkoord wordt als uitgangspunt voor een financieel gezonde gemeente een structureel sluitende en reële begroting en meerjarenraming genoemd. Ook de Provincie benadrukt het belang van een structureel sluitende programmabegroting (jaarschijf 2024). Zij toetst namelijk of de programmabegroting

structureel en reëel in evenwicht is. Op pagina 54 van de onlineversie ziet u in de tabel dat de primitieve programmabegroting 2024 én 2025 in evenwicht zijn. De begroting voor de jaren 2026 en 2027 vertoont géén positief structureel begrotingssaldo.

Het kabinet erkent in een gesprek met het VNG-bestuur dat er vanaf 2026 tekorten ontstaan bij gemeenten. Het VNG-bestuur roept haar leden op om de lokale tekorten in de meerjarenbegroting zichtbaar te maken. Vanwege de onduidelijkheid over de financieringssystematiek en de herijking van het Gemeentefonds is al eerder door het VNG gewaarschuwd voor een 'financieel ravijn' vanaf 2026.

Er is ambtelijk overleg geweest met de Provincie over de structurele tekorten vanaf 2026. De Provincie geeft aan begrip te hebben voor de oproep van de VNG. Wel blijft het wettelijk kader voor het begrotingstoezicht van toepassing. In dit Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader is opgenomen dat er altijd sprake is van repressief toezicht als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat het evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenbegroting tot stand wordt gebracht;
- De jaarrekening en begroting zijn op tijd ingezonden. De jaarrekening vóór 15 juli van het jaar volgend op het verslagjaar en de begroting vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Dit houdt in dat als de begroting (jaarschijf 2024) naar het oordeel van de Provincie structureel en reëel sluitend is er sprake zal zijn van de gebruikelijke repressieve vorm van toezicht. Eventuele tekorten in de meerjarenraming hebben geen invloed op de vorm van toezicht en zijn daarmee een politieke keuze.

1.3. Ambities voor de komende jaren

Zoals al in de inleiding is aangegeven, zijn er in de komende jaren grote uitdagingen. Denk aan stationsomgeving, de scholenbouw en de ambities op het gebied van volkshuisvesting. Daarnaast zijn er ook uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, infrastructuur, zorg en de combinatie van zorg en wonen. De financiële gevolgen van deze ambities zijn zo veel mogelijk in de meerjarenraming 2025 tot en met 2027 verwerkt.

1.4. Aanpassing op grond van nota 'Reserves en voorzieningen' geagendeerd voor 11 december 2023

Bij de kaderbrief 2024 is aangegeven dat een viertal reserves worden opgeheven, omdat gekozen wordt voor een andere financieel technische verwerking. In deze begroting is het opheffen hiervan per 31 december 2023 verwerkt. Het betreft de volgende reserves: wegbeheer, buitensportaccommodaties, speelelementen en groen. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in deze begroting. Er wordt een voorstel geagendeerd voor de raadsvergadering van 11 december a.s. waarin u besluit tot het vaststellen van de herziene nota 'Reserves en voorzieningen' waarbij deze mutatie in is verwerkt.

2.1. Nog niet financieel verwerkte nieuwe initiatieven in de begroting

In februari 2022 en 2023 is tijdens een themasessie Financiën een financiële doorkijk gepresenteerd. Bij de bespreking van de kaderbrief 2024 is aangegeven dat we de financiële doorkijk continu actualiseren. Initiatieven met grote financiële impact die tot dusver bekend zijn en waarvoor onvoldoende/geen middelen zijn gereserveerd in de begroting 2024, zijn onlangs geactualiseerd. Dit levert een financieel zorgelijk beeld op voor de langere termijn, dit ook mede in combinatie met een niet sluitende structurele begroting op langere termijn. De financiële impact van deze initiatieven (mochten deze doorgang vinden) is zeer groot. Met het huidige financiële kader, waaronder een weerstandsratio >2, kunnen deze niet gerealiseerd worden. De financiële consequenties zijn namelijk niet meegenomen in de begroting 2024 en verder, omdat besluitvorming over deze initiatieven nog moet plaatsvinden.

Risico's

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' staan de belangrijkste financiële risicogebieden met de daarbij horende risicobedragen genoemd. De laatste jaren is sprake geweest van een relatief hoge inflatie. Deze uit zich in verhoogde prijzen van grondstoffen maar ook hogere loonkosten via diverse Cao's en daarmee hogere inkooprijzen. Op basis van de meest recente inflatiegegevens in relatie tot het gemeentefonds zijn de budgetten geïndexeerd. Wanneer in de komende jaren wederom bovenmatige inflatiestijgingen zich voordoen die niet als zodanig begroot zijn, zal dat leiden tot extra lasten waarmee in de meerjarenbegroting geen rekening is gehouden. Dit financieel risico is daarom ook meegenomen in de risico actualisatie.

Zoals beschreven bij argument 2.1 zijn er financiële zorgen in relatie tot de ambities. Dit vraagt om keuzes te maken omdat nieuwe ambities niet gerealiseerd kunnen worden binnen het huidige financiële kader. Als bijlage bij de raadsinformatiebrief is een overzicht bijgevoegd van lopende initiatieven die niet (volledig) in de begroting 2024 zijn verwerkt. Wij gaan graag met u in gesprek over het gestelde financiële kader en de toekomstige ambities.

Kosten en dekking

Hieronder volgt een overzicht van het begrotingssaldo 2024-2027 waarbij de wijzigingen na de kaderbrief 2024 in beeld zijn gebracht.

(in euro's afgerond op duizendtallen)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Saldo inclusief nieuw beleid Kaderbrief 2024	836.000	2.556.000	347.000	-199.000
Gevolgen meicirculaire 2023	-112.000	179.000	-269.000	615.000
Saldo inclusief gevolgen meicirculaire 2023 (RIB PU23-01818)	724.000	2.735.000	78.000	416.000
<u>Mutaties:</u>				
Mutaties reserves en kapitaallasten	890.000	435.000	-380.000	-85.000
Actualisatie taakveld burgerzaken	-205.000	-210.000	-265.000	-185.000
Renteresultaat financieringen	695.000	30.000	-35.000	-625.000
Mutatie loon- en prijsstijging	-450.000	-450.000	-450.000	-1.500.000
Overige mutaties bij uitwerking van de begroting	-348.000	169.000	61.000	38.000
	<i>582.000</i>	<i>-26.000</i>	<i>-1.069.000</i>	<i>-2.357.000</i>
Begrotingssaldo 2024-2027	1.306.000	2.709.000	-991.000	-1.941.000

Hierboven wordt het geprognosticeerde begrotingssaldo weergegeven. De (primitieve) begroting 2024 laat voor de jaren 2024 en 2025 een sluitende begroting zien. De jaren 2026 en 2027 vertonen een negatief begrotingssaldo.

Mutaties ná de kaderbrief 2024

Mutaties reserves en kapitaallasten

Bij de kaderbrief is al aangegeven dat een aantal reserves per 31 december 2023 vervalt. Dit is een technische mutatie maar heeft wel financiële gevolgen. Afstemming met de Provincie heeft hierover plaatsgevonden. Deze reserves werden tot 31 december 2023 gevuld door jaarlijks een bedrag ten laste van het exploitatiesaldo te brengen en vervolgens deze te storten in de reserve. Deze techniek komt te vervallen. Hiervoor in de plaats komen jaarlijkse afschrijvingslasten. De afschrijving start na het jaar van investeren, vandaar dat deze pas vanaf 2026 een last veroorzaken.

Actualisatie taakveld burgerzaken

De actualisatie van het taakveld burgerzaken heeft met name te maken met een aanpassing van de aantallen. Voor een aantal documenten vervalt voor de eerste keer de 10-jaarstermijn en leidt dit tot een extra verhoging van de aantallen.

Renteresultaat financieringen

Ambities kosten geld. In het voorjaar is de rente op de kapitaalmarkt gestegen en deze stijgt versneld door. Dat betekent dat investeringen op de lange termijn meer geld kosten, en dat betekent extra lasten. Daarnaast zijn investeringen op korte termijn uitgesteld, waardoor geld nog langer beschikbaar blijft om uit te zetten. Dit in combinatie met een stijgende rente, betekent voor de korte termijn extra opbrengsten voor de gemeente.

Mutatie en loon- en prijsstijgingen

In 2023 is sprake geweest van zowel prijs- als loonstijgingen. Deze hebben uiteraard effect op de lange termijn. Bij het opstellen van de kaderbrief was het uitgangspunt dat de loonstijgingen gecompenseerd worden door het Rijk. Echter vindt geen volledige compensatie plaats. De reserveringen die al reeds door ons genomen waren, blijken voor de lange termijn onvoldoende. We zijn in afwachting van de septembercirculaire 2023.

Overige mutaties bij uitwerking van de begroting

Dit betreft overige mutaties die niet onder bovenstaande categorieën geschaard kunnen worden.

Effecten van de septembercirculaire 2023

Op 19 september 2023 is het Prinsjesdag. Hierbij worden de Miljoenennota en de Rijksbegroting gepresenteerd. In deze stukken staan de plannen voor het komende jaar en hoe deze bekostigd worden. Vervolgens worden de gevolgen voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds berekend.

De gevolgen van de septembercirculaire 2023 zijn voor de gemeente Best momenteel nog niet bekend. In een separate raadsinformatiebrief wordt u nog over de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2023 geïnformeerd en vindt via een begrotingswijziging financiële aanpassingen van het begrotingsaldo plaats.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

De conceptbegroting is voor u als raad beschikbaar (<https://best.begroting-2024.nl/>). Deze toegankelijke versie nodigt onze inwoners en andere geïnteresseerden uit om via een top-down benadering onze begroting in te zien. Tevens is er een mogelijkheid om digitaal aantekeningen te maken. In de bijlage treft u de uitleg hiervoor aan.

Na vaststelling door u op 6 november a.s. plaatsen we een artikel in Best Informatief over de vaststelling. Verder verschijnt er een bericht op www.officielebekendmakingen.nl

Procedure en planning

Na vaststelling van de programmabegroting 2024 wordt deze tezamen met uw besluit verstuurd aan de Provincie. Zij beoordeelt of en in hoeverre de programmabegroting structureel en reëel in evenwicht is. Hieruit volgt het besluit of voor de gemeente repressief of preventief begrotingstoezicht van toepassing is.

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen die horen bij dit raadsvoorstel:

Benoem hier alle documenten die de raad moet behandelen of kennis van moet nemen

Nummer	Titel	Openbaar (ja/nee)	Geheim wegens (klik hier voor informatie)
IN23-02279	Raadsbesluit programmabegroting 2024	Ja	N.v.t.
PU23-02266	RIB effect nieuwe initiatieven op financiële positie	Ja	N.v.t.

19-09-2023

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Best

Hans Ubachs
Burgemeester

Jolie Hasselman
Secretaris

